

CK.0000071129

QUỐC PHÁP LÝ - BỘ TƯ PHÁP

TS. NGUYỄN VĂN HIỂN

(Chủ biên)

3

VỀ THỰC HÀNH PHÁP LỆNH THỰC HIỆN DÂN CHỦ Ở XÃ, PHƯỜNG, THỊ TRẤN NĂM 2007

YÊN
EU

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA

**VỀ THI HÀNH
PHÁP LỆNH THỰC HIỆN DÂN CHỦ
Ở XÃ, PHƯỜNG, THỊ TRẤN
NĂM 2007**

Mã số: 3.34 (V)
CTQG-2014

VIỆN KHOA HỌC PHÁP LÝ - BỘ TƯ PHÁP
TS. NGUYỄN VĂN HIỂN
(Chủ biên)

**VỀ THI HÀNH
PHÁP LỆNH THỰC HIỆN DÂN CHỦ
Ở XÃ, PHƯỜNG, THỊ TRẤN
NĂM 2007**

(Sách chuyên khảo)

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA - SỰ THẬT
HÀ NỘI - 2014

TS. NGUYỄN VĂN HIỂN

Chủ biên

TẬP THỂ TÁC GIẢ

1. TS. NGUYỄN VĂN HIỂN, Phó Viện trưởng, Viện Khoa học Pháp lý, Bộ Tư pháp
2. ThS. LÊ THỊ THIỀU HOA, Trưởng ban, Ban Nghiên cứu pháp luật hành chính nhà nước, Viện Khoa học Pháp lý, Bộ Tư pháp
3. NCS. DƯƠNG BẠCH LONG, Phó Trưởng ban, Ban Nghiên cứu pháp luật hành chính nhà nước, Viện Khoa học Pháp lý, Bộ Tư pháp
4. LG. TRƯƠNG HỒNG QUANG, Viện Khoa học Pháp lý, Bộ Tư pháp
5. ThS. ĐINH CÔNG TUẤN, Viện Khoa học Pháp lý, Bộ Tư pháp
6. LG. HÒA THỊ THUY, Viện Khoa học Pháp lý, Bộ Tư pháp

LỜI NHÀ XUẤT BẢN

Ngày 18-2-1998, Bộ Chính trị khóa VIII đã ban hành Chỉ thị số 30-CT/TW về xây dựng và hoàn thiện Quy chế dân chủ ở cơ sở, đây là một trong những chủ trương lớn của Đảng được Nhân dân đồng tình, ủng hộ và hưởng ứng. Để cụ thể hóa Chỉ thị số 30/CT-TW, Chính phủ, Quốc hội đã ban hành nhiều văn bản quy phạm pháp luật như Nghị định số 29/1998/NĐ-CP ngày 11-5-1998 về việc ban hành Quy chế thực hiện dân chủ ở xã, phường, thị trấn (Nghị định này được sửa đổi bởi Nghị định số 79/2003/NĐ-CP ngày 07-7-2003); đặc biệt Pháp lệnh về thực hiện dân chủ ở xã, phường, thị trấn được Ủy ban thường vụ Quốc hội khóa XI ban hành ngày 20-4-2007. Những văn bản quy phạm pháp luật này đã là những cơ sở pháp lý giúp cho các cấp chính quyền, các tổ chức chính trị - xã hội và toàn thể Nhân dân trong quá trình thực thi dân chủ ở xã, phường, thị trấn.

Thực tiễn cho thấy, việc thực hiện dân chủ ở cơ sở đã góp phần không nhỏ trong việc nâng cao nhận thức của các cấp ủy, chính quyền, Mặt trận Tổ quốc và đoàn thể xã hội ở xã, phường, thị trấn về dân chủ và dân chủ trực tiếp của Nhân dân. Đồng thời, góp phần đẩy mạnh phát triển kinh tế - xã hội và giữ gìn an ninh trật tự, an toàn xã hội; xây dựng gia đình, khu dân cư văn hóa... ở địa phương.

Tuy nhiên, quyền làm chủ của Nhân dân ở nhiều nơi, trên

nhiều lĩnh vực còn bị vi phạm. Không ít trường hợp việc thực hành dân chủ còn mang tính hình thức, có nơi, có lúc còn biểu hiện lợi dụng dân chủ, khiêu khích đông người, vượt cấp hoặc gây mất đoàn kết nội bộ, gây rối, ảnh hưởng đến trật tự an toàn xã hội. Tình trạng quan liêu, không thực sự tôn trọng dân chủ còn khá nặng trong một bộ phận cán bộ, đảng viên, công chức.

Để khắc phục những hạn chế, tồn tại trong việc thực hiện dân chủ ở xã, phường, thị trấn trong thời gian qua, ngày 04-3-2010, Ban Bí thư đã ban hành Kết luận số 65-KT/TW về tiếp tục thực hiện Chỉ thị số 30-CT/TW của Bộ Chính trị khóa VIII về xây dựng và thực hiện Quy chế dân chủ ở cơ sở. Trên cơ sở Kết luận nêu trên, Bộ Tư pháp đã triển khai Dự án điều tra cơ bản về thực trạng thi hành Pháp lệnh thực hiện dân chủ ở xã, phường, thị trấn nhằm phục vụ việc hoàn thiện thể chế pháp lý và nâng cao hiệu quả tổ chức thi hành pháp luật về dân chủ ở xã, phường, thị trấn, đồng thời, khắc phục những hạn chế, bất cập trong tổ chức và hoạt động của các cấp chính quyền địa phương, đặc biệt khi Hiến pháp năm 2013 có hiệu lực và đang được triển khai thi hành trong cả nước.

Nhằm cung cấp cho bạn đọc tài liệu tham khảo hữu ích trong lĩnh vực nêu trên, Nhà xuất bản Chính trị quốc gia - Sự thật phối hợp cùng Viện Khoa học pháp lý (Bộ Tư pháp) xuất bản cuốn sách ***Về thi hành Pháp lệnh thực hiện dân chủ ở xã, phường, thị trấn năm 2007.***

Xin giới thiệu cuốn sách cùng bạn đọc.

Tháng 4 năm 2014

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA - SỰ THẬT

LỜI NÓI ĐẦU

Dân chủ là một thuộc tính của Nhà nước ta đã được ghi nhận trong các bản Hiến pháp của Việt Nam. Nhằm phát huy quyền làm chủ, sức sáng tạo của nhân dân ở cơ sở, động viên sức mạnh vật chất và tinh thần to lớn của Nhân dân trong phát triển kinh tế, ổn định chính trị, xã hội, tăng cường đoàn kết nông thôn, cải thiện dân sinh, nâng cao dân trí, xây dựng chính quyền và các đoàn thể ở cấp xã trong sạch, vững mạnh, ngăn chặn và khắc phục tình trạng suy thoái, quan liêu, tham nhũng, góp phần thực hiện mục tiêu dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ, văn minh, ngày 18-2-1998, Bộ Chính trị (khoá VIII) đã ban hành Chỉ thị số 30-CT/TW về xây dựng và hoàn thiện Quy chế dân chủ ở cơ sở¹. Đây vừa là kết quả tất yếu của quá trình Đảng lãnh đạo thực hiện dân chủ, vừa là bước đột phá để phát huy dân chủ ở cơ sở. Cụ thể hoá các chủ trương của Đảng, ngay trong năm 1998, Chính phủ đã ban hành Quy chế thực hiện dân chủ ở xã,

---

1. Ngày 04-3-2010, Ban Bí thư đã ban hành Kết luận số 65-KL/TW về tiếp tục thực hiện Chỉ thị số 30-CT/TW của Bộ Chính trị (khóa VIII) về xây dựng và thực hiện Quy chế dân chủ cơ sở.

phường, thị trấn (ban hành kèm theo Nghị định số 29/1998/NĐ-CP ngày 11-5-1998, sau được sửa đổi bằng Nghị định số 79/2003/NĐ-CP ngày 07-7-2003). Việc ra đời của Quy chế đã có những tác động tích cực nhất định trong đời sống chính trị, kinh tế, văn hoá xã hội ở cơ sở, qua đó góp phần quan trọng vào việc xây dựng chính quyền ở cơ sở ngày càng trong sạch, vững mạnh, hoạt động có hiệu lực, hiệu quả; góp phần giảm bớt tệ quan liêu, mệnh lệnh, cửa quyền.

Kế thừa và phát huy các kết quả đã đạt được, ngày 20-4-2007, Ủy ban thường vụ Quốc hội đã ban hành Pháp lệnh thực hiện dân chủ ở xã, phường, thị trấn số 34/2007/PL-UBTVQH11. Để cụ thể hóa các quy định của Pháp lệnh, Chính phủ và Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam đã ban hành Nghị quyết liên tịch số 09/2008/NQLT-CP-UBTWMTTQVN ngày 17-4-2008 hướng dẫn thi hành các điều 11, 14, 16, 22, 26 của Pháp lệnh. Các văn bản này đã quy định những nội dung cần được giải trình trước dân; những nội dung cần được dân thảo luận và quyết định; những nội dung cần lấy ý kiến của dân trước khi được cơ quan có thẩm quyền quyết định; những nội dung phải được dân giám sát; trách nhiệm của chính phủ, cán bộ và công chức ở cấp xã; trách nhiệm của các cơ quan, tổ chức, cá nhân và những người có liên quan trong quá trình thi hành dân chủ ở cấp xã. Có thể nhận xét rằng, so với các văn bản trước, nội dung quy định tại Pháp lệnh thực hiện dân chủ ở xã, phường, thị trấn đã có bước phát triển mới như quy định rõ ràng và chi tiết hơn

về cách thức hay phương thức thực hiện dân chủ ở xã, phường, thị trấn cùng những quy định về trách nhiệm của các cấp chính quyền và các tổ chức chính trị - xã hội trong việc thực thi các quy định của pháp luật về dân chủ ở xã, phường, thị trấn. Bên cạnh đó, các quy định về thực hiện dân chủ ở xã, phường, thị trấn còn được thể hiện trong nhiều văn bản pháp luật cụ thể. Với các cơ sở pháp lý đó, việc thực hiện dân chủ ở xã, phường, thị trấn trong thời gian qua đã góp phần thông tin công khai, kịp thời về chính sách pháp luật của Nhà nước, các văn bản của cơ quan cấp trên, về tình hình xây dựng phát triển kinh tế - xã hội ở địa phương,... Các hình thức thông báo công khai cho dân biết đã được chính quyền cơ sở ở các địa phương vận dụng sáng tạo, với nhiều hình thức rất phong phú, đồng thời, thu hút nhân dân tham gia quản lý Nhà nước, giám sát hoạt động của chính quyền, góp phần tháo gỡ các khó khăn, vướng mắc trong quản lý nhà nước ở cơ sở. Chính quyền cấp xã bước đầu được kiện toàn, lề lối, phong cách làm việc của đội ngũ cán bộ cơ sở đã có nhiều thay đổi theo hướng gần dân và phục vụ nhân dân tốt hơn...

Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đạt được, việc thi hành pháp luật về dân chủ ở xã, phường, thị trấn trong thời gian qua còn nhiều tồn tại cần khắc phục cả về mặt thể chế và thực thi pháp luật. Ví dụ như pháp luật chưa quy định thật cụ thể và đầy đủ về trách nhiệm, cơ chế pháp lý cũng như những điều kiện bảo đảm khác cho hoạt động giám sát của nhân dân; cơ chế giải trình và trách nhiệm giải trình của các cấp chính quyền còn nhiều bất